

Henryk Bogacki

"Principles of Christian Theology", John Macquarrie, New York 1966 : [recenzja]

Collectanea Theologica 38/1, 197

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

chetycznych w swej nowej publikacji przyłączy się do ruchu odnowy katechetycznej, jaki wyraźnie formuje się już w Polsce. Niestety autor nie wyszedł poza swój cel, aby dostarczyć katechetom obfitego materiału. W tym zamierzeniu książka napisana bardzo pracowicie mimo, iż nie stanie się pasjonującą lekturą szerszego grona czytelników, to jednak na warsztacie katechetów i homiletów napewno znajdzie życzliwie swoje miejsce.

Druga część książki (s. 489—592) jako apendyks zawiera rozprawę habilitacyjną ks. Kazimierza Romaniuka na temat: *Idea bojaźni Bożej w teologii św. Pawła*. W przedmowie autor wyjaśnia genezę swej pracy naukowej, którą prezentuje czytelnikom. Praca jest monografią i ma charakter ściśle naukowy. Autor stawia sobie pytanie: Czy Paweł, mówiąc o bojaźni Bożej, zamierzał odtworzyć jedynie własne stany psychiczne czy też chodziło mu o wyrażenie pewnej prawdy religijnej? Aby odpowiedzieć na to pytanie autor przeprowadza analizę listów Apostoła Narodów. Na podstawie tej analizy ks. Romaniuk wysnuwa wniosek, iż funkcje tematu bojaźni Boga są skierowane do najbardziej centralnej idei teologii Pawła. Ks. Romaniuk pisze: „...po przeanalizowaniu wszystkich tekstów Pawła łatwo stwierdzić, że nasz stosunek zarówno do Boga, jak i do ludzi winien być oparty na miłości. Bojaźń, o której tu Paweł mówi, to timor filialis, czyli uczucie będące synonimem pełnego szacunku, oddania się dziecka własnemu Ojcu” (s. 580).

KS. WŁADYSŁAW SOBCZYK, SOSNOWIEC

JOHN MACQUARRIE, *Principles of Christian Theology*, New York 1966, Charles Scribner's Sons, s. 477.

Profesor z Union Theological Seminary w Nowym Jorku, J. Macquarrie, przedstawia całość teologii chrześcijańskiej. Tego rodzaju synteza przeprowadzona z pozycji anglikańskich jest szczególnie interesująca, gdyż anglikanizm jest u nas mniej znany niż prawosławie i protestantyzm. Już tematy trzech części książki są dla nas nowością: teologia filozoficzna (*Philosophical Theology*), teologia „symboliczna” (*Symbolic Theology*) i teologia „zastosowana” (*Applied Theology*).

Mianem „teologii filozoficznej” autor określa dział wstępny, który pod pewnym względem odpowiada katolickiej teologii fundamentalnej. Uwagę autora skupia na sobie przede wszystkim sytuacja człowieka na ziemi, pojęcie Objawienia, związek bytu z Bogiem, język teologiczny, wielość religii...

W tej książce określenie „teologia symboliczna” nie pochodzi od symboli czyli wyznań wiary, lecz Macquarrie wyprowadza je od „symboli i obrazów, jakimi posłużono się przy porządkowaniu prawd wiary: trójjedyny Bóg, stworzenie, upadek człowieka, wcielenie, odkupienie, eschatologia, oraz wszystko, co jest charakterystyczne dla wiary Kościoła chrześcijańskiego”. W myśl intencji autora część ta stanowi odpowiednik dotychczasowej teologii dogmatycznej, autor jednak unika tego zwrotu, gdyż uważa, że wyraz „dogmat” nabrał już zdecydowanie pejoratywne znaczenie. Zresztą wiele materiału, tradycyjnie przedstawianego w ramach teologii dogmatycznej, autor przesuwa do części trzeciej.

Część ta nosi nazwę „teologii zastosowanej”, gdyż dział ten zajmuje się wyrażeniem wiary w konkretnej egzystencji, a więc dotyczy instytucjonalnego, kultycznego i etycznego aspektu życia wiary. Macquarrie omawia tu podstawy wszystkich działów teologii praktycznej, a więc Kościół, urzędy kościelne, słowo i sakrament, liturgię i modlitwę, a wreszcie zajmuje się sytuacją chrześcijanina w świecie.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA